

Sygn. akt **XX GC 3/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Marzena Iwańska</i>
Sędziowie:	
Protokolant:st.sekr.sąd. Ewa Pieńczuk	

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. M., M. M. (1)**

przeciwko **(...) sp. z o.o. w W.**

o ustalenie nieistnienia uchwały , stwierdzenie nieważności uchwały

orzeka :

Oddala powództwo

SSO Marzena Iwańska

Sygn. akt **XX GC 3/16**

UZASADNIENIE

Pozwem z 29 grudnia 2015 r. (data stempla pocztowego, k.46) powodowie B. M. i M. M. (1) wnieśli o ustalenie nieistnienia uchwały nr 4 Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z 29 czerwca 2015 r. w przedmiocie udzielenia członkowi zarządu W. B. absolutorium z wykonania obowiązków w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. Powodowie zgłosili również żądanie ewentualne stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały oraz zażądali zasądzenia na swą rzecz kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając roszczenie powodowie wskazali, że zgromadzenie wspólników z 29 czerwca 2015 r. w istocie nie odbyło się, albowiem nieprawdopodobnym jest, że mogło ono trwać 7 minut. Pełnomocnik powodów został bezprawnie niedopuszczony do udziału w zgromadzeniu, tak więc podjęta uchwała jest sprzeczna z prawem, jako obarczona wadą z art. 250 pkt 3 k.s.h. Przedmiotowa uchwała nie istnieje, co w ocenie powodów uzasadnia również żądanie z art. 189 k.p.c.

W odpowiedzi na pozew (...) sp. z o.o. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na swą rzecz kosztów postępowania sądowego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W ocenie pozwanego 6 miesięczny termin na wniesienie powództwa upłynął albowiem o planowanej treści uchwał powodowie

dowiedzieli się już z zaproszeń na Zgromadzenie Wspólników doręczonych im 15 czerwca 2015 r. Nadto, powodowie zostali prawidłowo zawiadomieni o terminie Zgromadzenia, umożliwiono im obecność. Aplikant adwokacki R. W. nie stawił się na Zgromadzenie we właściwym czasie. Nadto, powództwo z art. 189 k.p.c. jest niedopuszczalne. Pozwany działał w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika.

W toku postępowania strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Kapitał zakładowy (...) sp. z o.o. w W. (dalej również jako (...)) , numer KRS (...), wynosi (...) zł i dzieli się na (...) równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej (...) zł każdy.

Udziałowcami pozwanej są W. B. (... udziałów), K. B. (1) (... udziałów), K. B. (2) (... udziałów), J. B. (... udziałów), B. M. (... udziałów) i M. M. (1) (... udziałów).

Zarząd (...) jest jednoosobowy a jego prezesem jest W. B..

(bezsporne, informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców KRS, k.11-17; umowa spółki k.18-21)

Umowa spółki (...) stanowiła, że Zgromadzenia Wspólników mogą się odbywać w siedzibie spółki bądź w K.. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników mogło być zwoływane przez Zarząd w ciągu 6 miesięcy od zamknięcia roku obrotowego spółki. Uchwały miały zapadać, co do zasady, na Zgromadzeniu Wspólników.

(bezsporne: § 12 ust 1-6 umowy spółki, kserokopia, k.20)

Zarząd zwołał na godzinę 8:30 dnia 29 czerwca 2015 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) sp. z o.o. w W.. W treści zaproszenia, podpisanego przez Prezesa Zarządu W. B., wskazano porządek obrad:

- otwarcie Zgromadzenia Wspólników;
- wybór Przewodniczącego Zgromadzenia i protokolanta
- stwierdzenie prawidłowości zwołania Zgromadzenia Wspólników, jego zdolności do podejmowania uchwał i przyjęcie porządku obrad
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego za rok obrotowy 01.01.2014 – 11.12.2014
- podjęcie uchwały w przedmiocie podziału zysku/pokrycia straty;
- udzielenie członkom Zarządu spółki absolutorium z wykonywania obowiązków w roku obrotowym 2014 r.
- zakończenie obrad

Jako załączniki wskazano sprawozdanie finansowe spółki za okres 01.01.2014 – 11.12.2014 oraz sprawozdanie zarządu z działalności spółki za rok obrachunkowy 01.01.2014 – 11.12.2014.

Jako miejsce odbycia zgromadzenia wskazano dom prywatny W. B., ul. (...) w K..

(dowód: zaproszenie z 12 czerwca 2015 r., kserokopia, k.32)

B. M. i M. M. (1) otrzymali zaproszenie na w/w zgromadzenie w dniu 15 czerwca 2015 r.

(bezsporne, potwierdzenia odbioru k.88, tracking ze strony Poczty Polskiej k.91, k.92; zaproszenia wraz z potwierdzeniami nadania, kserokopie k.93-94)

Za B. M. i M. M. (1) na w/w zgromadzeniu miał stawić się aplikant adwokacji R. W. na podstawie pełnomocnictwa substytucyjnego udzielonego przez adw. A. K.

(dowód: pełnomocnictwa od B. M. i M. M. (1) dla adw. A. K., kserokopie poświadczone za zgodność z oryginałem, k.33-34 i k.35-36; substytucje dla apl.adw. R. W., k.37 i k.38)

W toku Zgromadzenia Wspólników w dniu 29 czerwca 2015 r.:

- otworzono zgromadzenie wspólników przez W. B., który przedstawił proponowany porządek obrad
- wybrano Przewodniczącego Zgromadzenia jednogłośnie – W. B. i protokolanta K. B. (1);
- stwierdzono prawidłowość zwołania Zgromadzenia Wspólników i zawiadomienia wszystkich wspólników o Zgromadzeniu;
- sporządzono i podpisano listę obecności przez W. B. (... udziałów), K. B. (1) (... udziałów), K. B. (2) (... udziałów), J. B. (... udziałów),
- sprawdzono zdolność Zgromadzenia do podejmowania wiążących uchwał z uwagi na reprezentowanie kapitału zakładowego w (...),
- stwierdzono prawidłowe powiadomienia wszystkich wspólników o odbyciu Zgromadzenia.

Nikt z obecnych wspólników nie zgłosił sprzeciwu ani co do odbycia Zgromadzenia ani co do wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad.

Podjęto jednogłośnie w głosowaniu w trybie tajnym (poprzez wrzucenie kart do głosowania do kapelusza) przy obecności (...) kapitału zakładowego spółki reprezentowanego w osobach W. B., K. B. (1), K. B. (2) i J. B. m.in. uchwałą nr 4 Zgromadzenia Wspólników (...) sp. z o.o. z 29 czerwca 2015 r. w przedmiocie udzielenia członkowi zarządu W. B. absolutorium z wykonania obowiązków w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. Nikt nie zgłosił sprzeciwu.

W toku zgromadzenia posługiwano się wcześniej przygotowaną dokumentacją oraz kartami do głosowania, na Sali były dostępne laptopy i drukarki co umożliwiło szybkie naniesienie koniecznych zmian w projekcie protokołu.

(dowody: protokół Zgromadzenia Wspólników z 29 czerwca 2015 r., k.39-41, lista obecności, k.42; karty do głosowania w zakresie uchwały nr 4 k.89; przesłuchanie prezesa zarządu pozwanego w charakterze strony, k.175)

W. B. wstrzymał się od głosu przy głosowaniu nad uchwałą nr 4.

(dowody: przesłuchanie prezesa zarządu pozwanego w charakterze strony, k.174v, karty do głosowania w zakresie uchwały nr 4 k.89)

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów, szczególnie wskazanych na etapie powyższych ustaleń oraz twierdzeń pozwanego. Pozostała dokumentacja przedstawiona przez strony była zbędna do ustalania istotnych okoliczności niniejszej sprawy. Wiarygodność i prawdziwość przedstawionego materiału dowodowego nie była przedmiotem sporu stron i nie budziła również wątpliwości Sądu Okręgowego.

Istotną okolicznością sporną między stronami było rzekome niedopuszczenie pełnomocnika powodów do udziału w Zgromadzeniu. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego wskazuje w ocenie tut. Sadu, że apl. adw. R. W. przybył przed budynek w którym odbywało się Zgromadzenia o godz 8:37. Brama wjazdowa do posesji była już wtedy zamknięta, a zgromadzenie ukończyło się. Nie skontaktował on się telefonicznie z żadnym z pozostałych wspólników. Zadzwonił on do bramy wjazdowej już po zakończeniu zgromadzenia. Dotarł on do pomieszczenia w którym odbywało

się o godzinie 8:47. Na tym etapie przedstawiono mu już podpisany, protokół Zgromadzenia Wspólników, podjęte uchwały oraz listę obecności.

Adw. R. W., ówczesny aplikant, został zwolniony z zachowania tajemnicy zawodowej przez klientów (k.134, k.135, zeznania świadka, k.150-151) Sąd nie dał wiary w/w świadkowi w zakresie w jakim wskazał on, że celowo nie został dopuszczony do udziału w zgromadzeniu. Jak wynika bowiem z adnotacji uczynionej na protokole zgromadzenia, pełnomocnik substytucyjny spóźnił się na przedmiotowe zgromadzenie. Znalazł się on pod bramą wjazdową do budynku o godzinie 8:37 zaś w pomieszczeniu o godzinie 8:47, podczas gdy walne zgromadzenie zaplanowane zostało na godzinę 8:30 o czym wiedziały wszystkie zainteresowane strony. Okoliczność ta została wprost wskazana w treści zaproszenia na zgromadzenie. Brak jest podstaw do uznania, że specjalnie został on niedopuszczony do udziału w zgromadzeniu albowiem przeprowadzenie zgromadzenia na którym stały się 4 osoby, podjęcie krótkich i niespornych między wspólnikami uchwał na podstawie wcześniej udostępnionej dokumentacji i podpisanie listy obecności mogło trwać dosłownie 7 minut, szczególnie, że protokół ze zgromadzenia nie zajmuje łącznie nawet 4 stron A4. Jak wskazał prezes zarządu pozwanego cała dokumentacja, w tym karty do głosowania były już wcześniej przygotowane, co dodatkowo świadczy, że działanie pozwanej nie miało charakteru celowego.

W tym zakresie oddalono wniosek dowodowy o przeprowadzenie eksperymentu procesowego poprzez odczytanie protokołów, albowiem nie był on istotny dla rozstrzygnięcia sprawy. Oddalono również wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka M. S., albowiem jego przeprowadzenie nie było konieczne do rozstrzygnięcia sporu (k.174)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo, jako bezzasadne, należało oddalić w całości.

Podstawą prawną powództwa jest art. 189 k.p.c., powodowie zgłosili również żądanie ewentualne stwierdzenia nieważności uchwały nr 4 z 29 czerwca 2015 r., wskazując, że ich pełnomocnik został bezprawnie niedopuszczony do udziału w głosowaniu.

Odnosząc się do żądania głównego pozwu należy wskazać, że zgodnie z art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis ten stanowi materialnoprawną podstawę powództwa o ustalenie, którego przesłanką jest posiadanie interesu prawnego. W orzecznictwie przyjmuje się, że interes prawny zachodzi wówczas, gdy samo stwierdzenie istnienia, bądź nieistnienia prawa zapewni powodowi wystarczającą ochronę prawną (tak, np. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 5 kwietnia 2007 r., o sygn. akt III AUa 1518/05).

W ocenie Sądu niedopuszczalne jest zaskarżenie na podstawie art. 189 k.p.c. w drodze powództwa o ustalenie nieistnienia uchwał zgromadzenia wspólników spółki, które mogą zostać zaskarżone w drodze powództwa o stwierdzenie ich nieważności (art. 252 § 1 k.s.h.), ewentualnie w drodze powództwa o uchylenie uchwał (art. 249 § 1 k.s.h.), jeżeli spełnione są przesłanki wynikające z tych przepisów.

Praktyka kwestionowania uchwał wspólników spółek kapitałowych sprzecznych z prawem jako uchwał nieistniejących w oparciu o art. 189 k.p.c. wykształciła się na gruncie kodeksu handlowego - zaskarżenie uchwały wspólników spółek kapitałowych, niezależnie od przesłanki tego zaskarżenia, mogło doprowadzić jedynie do unieważnienia tej uchwały przez sąd ze skutkiem ex tunc. Kodeks handlowy nie wyróżniał uchwał bezwzględnie nieważnych. Dlatego w doktrynie i orzecznictwie dopuszczono sankcję bezwzględnej nieważności oraz wypracowano konstrukcję uchwał nieistniejących, którą przyjmowano w przypadku naruszenia przepisów o głosowaniu, porządku obrad, czy też w przypadku podjęcia uchwały przez zgromadzenie zwołane niezgodnie z przepisami prawa, bądź przez osoby nieuprawnione, czy też w razie braku wymaganego quorum (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1991 r., I CR 410/90, LEX nr 78218; z dnia 14 kwietnia 1992 r., I CRN 38/92, OSNCP 1993, nr 3 poz. 45; z dnia 13 marca 1998 r. I CKN 563/97, OSNC 1998/12/205).

W kodeksie spółek handlowych wyodrębniono dwa rodzaje powództw, za pomocą których można kwestionować wadliwość uchwał wspólników spółek kapitałowych, a mianowicie powództwo o uchylenie uchwały (art. 249 k.s.h., art. 422 k.s.h.) w odniesieniu do uchwały sprzecznej z umową spółki (statutem) bądź dobrymi obyczajami i godzącej w interes spółki lub mającej na celu pokrzywdzenie wspólnika (akcjonariusza), a także powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały (art. 252 k.s.h., art. 425 k.s.h.) w odniesieniu do uchwał sprzecznych z ustawą, przy czym w przypadku powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały w sposób jednoznaczny wyłączono stosowanie art. 189 k.p.c. Sąd Najwyższy przedstawia również pogląd, że wyłączone jest zaskarżenie w trybie art. 189 k.p.c. nieistniejących uchwał wspólników spółek kapitałowych (por. wyrok z dnia 30 listopada 2006 r., I CSK 252/06, LEX nr 279523; uzasadnienie wyroku z dnia 5 października 2007 r., I CSK 225/07, LEX nr 621131). Nie bez znaczenia w tym względzie pozostaje uchwała SN (7) z dnia 18 września 2013 r. (III CZP 13/13), w której dokonano wyraźnego rozróżnienia pomiędzy możliwością zaskarżania sprzecznych ustawą uchwał wspólników spółki podlegających zaskarżeniu na podstawie art. 252 k.s.h. oraz możliwością zaskarżenia uchwał zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej, jako podlegających zaskarżeniu w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c.).

W konsekwencji, roszczenie powodów mające za podstawę art. 189 k.p.c. należy uznać za bezpodstawne.

Jednocześnie, odnosząc się do żądania ewentualnego, w k.s.h. wskazano katalog osób legitymowanych do wytoczenia powództwa, jak i termin, w którym można wytoczyć powództwo. Założeniem ustawodawcy było kompleksowe uregulowanie zaskarżalności uchwał wspólników spółek kapitałowych. Tryb dotyczący uchwał sprzecznych z ustawą ma zastosowanie także do uchwał określanych mianem nieistniejących. Przez pojęcie "uchwały sprzecznej z ustawą" należy bowiem rozumieć uchwałę naruszającą przepisy prawa dotyczące tak samego procesu podejmowania uchwały, jak i treści uchwały.

Przenosząc powyższe rozważania na stan faktyczny niniejszej sprawy należy wskazać, że Sąd uznał, iż powództwo o stwierdzenie nieważności uchwał jest bezpodstawne, z uwagi na nieuprawdopodobnienie legitymacji procesowej czynnej po stronie powodów.

W tym miejscu od razu należy zaznaczyć, że bezpodstawny jest zarzut pozwanego jakoby powodowie uchybili 6 miesięcznemu terminowi do wniesienia powództwa, albowiem termin wskazany w art. 252 § 3 k.s.h. nie może być liczony od dnia zapoznania się powodów z treścią projektu uchwały w ramach dokumentów przedstawionych wraz z zaproszeniem na zgromadzenie, lecz może być rozpocząć swój bieg dopiero po uchwaleniu uchwały będącej przedmiotem zaskarżenia. Powodowie otrzymali wiadomość o powziętej uchwale od ich pełnomocnika – w dniu 29 czerwca 2015 r., tak więc pozew wniesiony w dniu 29 grudnia 2015 r. należy uznać za wniesiony z zachowaniem w/w terminu.

Wracając do zagadnienia legitymacji procesowej czynnej powodów, z art. 250 k.s.h. i art. 252 § 1 zd. 1 k.s.h. w zw. z art. 250 k.s.h. prawo do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom,
- 2) wspólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu,
- 3) wspólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników,
- 4) wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad,
- 5) w przypadku pisemnego głosowania, wspólnikowi, którego pominięto przy głosowaniu lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne albo też który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

Uzasadniając legitymację czynną powód powołał się na treść art. 250 pkt 3 k.s.h. w zw. z art. 252 § 1 k.s.h. wskazując, że uprawnienie do zaskarżenia uchwały przysługuje również wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad oraz wspólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do zgromadzenia

Jak szczegółowo wskazano na etapie ustaleń faktycznych, brak jest podstaw do uznania, że powodowie – a dokładniej reprezentujący ich pełnomocnik – zostali bezzasadnie niedopuszczeni do udziału w zgromadzeniu. Apl. adwokacki R. W. w wyniku własnego spóźnienia, dotarł na wyznaczone miejsce zgromadzenia już po jego zakończeniu – o 8:37 był pod bramą wjazdową budynku w którym zaplanowano zgromadzenie, zaś o 8:47 w pomieszczeniu w budynku którym się ono odbyło. Sąd nie podzielił wątpliwości powodów, jakoby przedmiotowe zgromadzenie nie mogło trwać 7 minut. Trafnie w tym zakresie wskazał pozwany, że już samo zaproszenie na zgromadzenie zawierało szczegółowy porządek obrad wraz ze wskazaniem przedmiotu poszczególnych uchwał a także sprawozdanie finansowe spółki i sprawozdanie zarządu z działalności za 2014 r., zaś dokumentacja, lista obecności oraz karty do głosowania były przygotowane już przed samym zgromadzeniem. Wszyscy uczestnicy zgromadzenia jednogłośnie zajmowali stanowisko w zakresie przedstawionego im planu obrad. Podjęcie więc kilku krótkich uchwał w 4 osobowym mogło trwać kilka minut. Co prawda, bezzasadne niedopuszczenie do udziału w zgromadzeniu prawidłowo umocowanego pełnomocnika wspólnika będzie miało ten sam skutek, co bezzasadne niedopuszczenie samego wspólnika (wyr. SN z 6.7.2007 r., III CSK 26/07, OSNC 2008, Nr 9, poz. 105, s. 86). Jednakże, z uwagi na zawinione przez niego spóźnienie na godzinę wyznaczoną w zaproszeniu na zgromadzenie, znaną wszystkim zainteresowanym stronom, oraz dotarcie na miejsce odbywania zgromadzenia już po jego zakończeniu, brak jest podstaw do uznania, że został on bezzasadnie niedopuszczony do udziału.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji, oddalając powództwo w całości.

SSO Marzena Iwańska

ZARZĄDZENIE

(...)

SSO Marzena Iwańska